

Мазепу називали "ктитором преславної академії Могило-Мазеповіянської". Саме завдяки його зусиллям київський колегіум отримав статус вищого навчального закладу та став іменуватися академією. Гетьман не шкодував для цього навчального закладу грошей, тому був його офіційним опікуном.

Мазепа зробив із Батурина європейський центр. Аристократія, духовенство, науковці, письменники і художники вихваляли його за те, що поставив Україну так високо. А коли прийшов його кінець, багато чого з створеного ним було знищено. Тому слідів по ньому так мало; зате ті, що дійшли до нас, є доказом, який культ панував довкола його особи.

Епоха правління Мазепи в історії держави на Лівобережжі, знаменує найвищий розквіт діяльності нової української еліти, до якої належала перш генеральна, полкова і сотенна старшина, її створення держави визначили хід української історії XVIII ст.

Косогова Я.Д.
НТУ «ХП»

ХАРКІВСЬКИЙ КОЗАЦЬКИЙ ПОЛК В ІСТОРІЇ М. ХАРКОВА

Вивчення історії свого краю є одним із найважливіших чинників формування національної свідомості народу. Історія будь-якого міста нерозривна з історією його мешканців. Протягом декількох століть більшу частину населення Харківщини складали козаки з їх родинами. Проте, про існування слобідського козацтва відомо не кожному. Питання заснування міста Харкова не втрачає своєї актуальності та залишається у полі зору науковців. Саме слобідське козацтво має пряме відношення до заснування нашого міста, а численні організації прокозацького спрямування діють а рамках сучасного міста.

В період XVII-XVIII ст. населення Харківщини склали дві хвилі переселенців: російська та українська (Наддніпрянина, Правобережжя, зокрема Чернігівщина). Російську хвилю у більшості представляли військові із сім'ями, яких відрядила Москва задля охорони своїх кордонів. Також причиною переселення стали послаблення та привілеї, які Московсь-

ка держава надавала переселенцям. Українську – козаки із жінками та дітьми, що тікали із «кровавої» Гетьманщини періоду Руїни.

Територія Слобожанщини ділилася на 5 адміністративно-територіальних одиниць – полків: Сумський, Охтирський, Ізюмський, Острозький та Харківський. Козакам надавалися привілеї: звільнення від податків, субсидування зброєю, боєприпасами, виборність старшини, хоча полковника могли обирати лише з дозволу царя.

Дата заснування Харківського козацького полку є не досить визначеною, дослідники вважають 1651 р., згідно якої збереглися документи про реєстр 1357 козаків (64% чоловічого населення міста) і 17 старшин Харківського полку. Першим полковником значився Остап Воропай. Дуже скоро завдяки Харківському полку, місто Харків перетворюється на своєрідний центр Слобідської України. Територія, яку в першому своєму вигляді займав Харківський полк, окреслювалася течіями річок Мерли та Бахмутки і верхівками Орелі й Уди. Сотенними містами були Зміїв, Люботин, Валки, Дергачі, Бабаї, Липці, Ольшана, Переком, Гостроверхівка, Огульці, Тишки, Мерефа.

Заслуговують уваги відомі імена полковників Харківського козацтва такі як: І. Сірко, Ф. Ріпка, І. Донець, Х. Донець-Захаржевський, Г. Квітка, С. Тевкяшов, М. Куликовський, які відчайдушно несли прикордонну службу, захищаючи південні українські рубежі від нападів кримських та волзьких та доклали чималих зусиль в господарському освоєнні цього давнього українського краю. Харківські козаки брали участь у Кримських (1687 р. і 1689 р.) та Азовсько-Дніпровських походах російсько-українських військ; у Північній війні (1700-1721рр.) та Семилітній війні (1756-1763 рр.).

У XVIII ст., коли кордони Російської імперії значно змістилися на захід, Слобідська Україна втратила своє значення. Розпочалися значні утиски з боку імперської влади, які в врешті решт закінчилися Маніфестом Катерини II від 1765р «Про скасування козацтва». Харківський козацький полк було перетворено у регулярний гусарський. Старшина отримала жалувані грамоти на дворянство, а більшість рядових козаків було закріпачено. Середній клас отримав нові звання згідно «Табелю про ранги», та продовжив служити на благо Російської імперії. Харків із пол-

кового сотенного козацького міста - перекваліфікувався на торговельне місто.

На мою думку, Харківське козацтво відіграло провідну роль у стартовому розвитку та становленні нашого міста, а отже є важливою частиною його історії. Мені здається, що кожен харків'янин повинен пишатися, а отже і знати своє козацьке коріння.

Кравченко С.О.
НМАУ

ЄВРОМАЙДАН В УКРАЇНІ (ЛИСТОПАД 2013 р. - ЛЮТИЙ 2014 р.)

Важливим явищем новітньої української історії, яке значно вплинуло на її подальший хід, став Євромайдан. Рішення українського уряду призупинити процес підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом, спровокувало політичну кризу і призвело до масових акцій протесту в центрі Києва. Розвиток подій можна розділити на такі етапи:

I етап – 21 – 23 листопада 2013 р. Починається від стихійних зібрань людей на Майдані Незалежності в Києві після оприлюднення рішення Кабінету Міністрів України про призупинення процесу підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. У ніч на 22 листопада на Майдані в Києві зібралися люди, щоб висловити невдоволення рішенням уряду. В означений період протестний рух поширюється як в Києві, так і за його межами (з'являються «євромайдани» в інших містах України). В таборі влади спостерігається збирання сил для протидії «Майдану» - зі східних регіонів країни вирушили автобуси з людьми для організації «антимайдану».

II етап – 24 – 30 листопада 2013 р. Характеризується збільшенням кількості учасників Євромайдану і активізацією їх діяльності. 26 – 28 листопада відбувалися студентські страйки, представники об'єднаної опозиції встановили брезентові намети і тенти «штабу європейського майдану» на Європейській площі. Отже, відбувається організація руху,